

PHẦN I: ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi:

(1) Có thể nói, cả cuộc đời cô Tấm (truyện cổ tích Tấm Cám) là một quá trình đấu tranh gian khổ của cái thiện chống cái ác để giành hạnh phúc. Tấm đã trải qua những gian khổ gì? Cô đã đấu tranh như thế nào? Trước khi nấu mình trong quả thị, Tấm đã nhờ cậy ai, nương náu ở đâu? Ở tuổi ấu thơ, cô bé mồ côi hiền lành chất phác ấy thật tội nghiệp. Cô liên tục bị lợi dụng, bị lừa gạt. Vũ khí của cô là những giọt nước mắt, là những tiếng khóc. May sao, Tấm được Bụt giúp đỡ. Từ việc bắt cua, nuôi bống, đến việc nhặt thóc, dự hội, ước giày, cô đều giành thắng lợi. Đó là chiến thắng của những giọt nước mắt đau khổ, của tuổi thơ giàu ước mơ hướng thiện. Có thể nói, chặng đầu của cuộc đời Tấm chủ yếu là đấu tranh giành sản phẩm vật chất, dù sao cũng đơn giản. Tấm chẳng phải nương náu ở đâu, chẳng phải nhờ cậy ai, vì lúc nào Bụt (tình thương và mong ước của nhân dân) cũng ở bên, lắng nghe, dìu dắt, hướng dẫn cô. Bước vào chặng đường thứ hai, khi Tấm đã trở thành hoàng hậu, thì cuộc đời không đơn giản nữa. Giờ đây không còn nói chuyện mấy con cua, con cá bống, đôi hài, mấy tấm áo mà là chuyện hạnh phúc lứa đôi, là cuộc sống giàu sang vương giả hay nghèo hèn khốn khó. Cái ác không chỉ lừa gạt, lợi dụng. Nó nham hiểm, tàn bạo hơn bội phần. Vậy mà Tấm vẫn hồn nhiên, thật thà, chất phác như ngày nào. Thế là bị kịch ập đến. Tấm bị giết hại, cái thiện bị truy kích, săn đuổi ráo riết, khốc liệt[...]. Vũ khí chiến đấu mà Tấm sử dụng là gì? Là những lời cảnh cáo, răn đe: "...lấy tranh chồng chị, chị khoét mắt ra!". So với tuổi thơ chỉ biết khóc, chỉ biết nương nhờ vào tình thương, vào phép màu của Bụt, thì đây là tiếng nói của lòng căm thù, là sự trỗi dậy của sức sống.

(2) Dường như "rút kinh nghiệm" những lần thất bại trước, lần này Tấm ra khỏi hoàng cung, thu nhỏ mình lại, nấu mình trong trái thị treo tít trên cao, xa rời bọn quyền quý ác độc, xa cả những kẻ phàm phu tầm thường. Đây là thành lũy của đất trời, của nắng hồng, gió mát, của cây quả xanh tươi.

(3) Đáng yêu sao, trái thị đã hút hương thơm, mật ngọt từ mảnh đất quê hương Việt Nam, không chỉ là chốn nương thân vững chãi cho cô gái mồ côi chất phác mà thông minh, bền bỉ chiến đấu giành lại hạnh phúc, mà còn là bạn bè thơm thảo của biết bao tâm hồn Việt Nam giàu ước mơ, khát vọng. Trái thị thơm là ánh ngọc lung linh trong viên ngọc cổ tích Tấm Cám - biểu tượng cho lòng nhân hậu, trí sáng tạo kỳ diệu của nhân dân ta. Đó là một hình tượng thẩm mỹ đầy ám ảnh - sẽ mãi hấp dẫn, mời gọi chúng ta ngắm nhìn, suy ngẫm...

(Trích "Trái thị thơm chốn nương thân vững chãi" - Vũ Dương Quỹ, Văn học và Tuổi trẻ, Số tháng 9.2008, trang 12, NXBGD - Bộ Giáo dục và Đào tạo)

Câu 1: (0.5 điểm) Văn bản trên thuộc thể loại nào?

Câu 2: (0.5 điểm) Theo tác giả thì cả cuộc đời cô Tấm là gì?

Câu 3: (1.0 điểm) Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong câu văn: “*Trái thị thơm là ánh ngọc lung linh trong viên ngọc cổ tích Tấm Cám - biểu tượng cho lòng nhân hậu, trí sáng tạo kỳ diệu của nhân dân ta*”?

Câu 4: (1,0 điểm) Hình ảnh ông Bụt thể hiện ước mong lớn nhất của nhân dân ta là gì?

Câu 5: (1.0 điểm) Nếu được ông Bụt hiện thực hóa một điều ước, em sẽ gửi tới ông điều ước gì? Vì sao em ước như vậy?

II. PHẦN II: VIẾT (6.0 điểm)

Câu 1: (2.0 điểm) Từ ngữ liệu trên trong phần Đọc - Hiểu, theo em, chúng ta cần làm gì để bảo vệ mình trước cái xấu, cái ác? Trình bày ý kiến của em bằng đoạn văn (5 - 7 câu).

Câu 2: (4.0 điểm) Nelson Mandela từng nói: “Vinh quang lớn nhất của cuộc sống không phải không bao giờ ngã, mà là đứng dậy sau mỗi lần vấp ngã”.

Từ ý nghĩa sâu sắc của câu nói trên, hãy viết một bài văn trình bày cảm xúc về một lỗi lầm mà em từng mắc phải khiến em nhớ mãi.

-----Hết-----

HƯỚNG DẪN TRẢ LỜI

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4.0 điểm
	1	Thể loại: Nghị luận văn học	0.5 điểm
	2	Theo tác giả: Cả cuộc đời cô Tấm (truyện cổ tích Tấm Cám) là một quá trình đấu tranh gian khổ của cái thiện chống cái ác để giành hạnh phúc	0.5 điểm
	3	- Biện pháp so sánh: Trái thị thơm được ví như “ánh ngọc lung linh”, - Tác dụng: + Giúp câu văn có tính hình tượng, gợi hình, gợi cảm... + Gợi hình ảnh trái thị trở nên sống động, tỏa sáng và đẹp đẽ, gợi lên sự thuần khiết, quý giá.	1.0 điểm
	4	- Hình ảnh ông Bụt thể hiện ước mong lớn nhất của nhân dân ta: Có sự công bằng trong xã hội, cái thiện thắng cái ác.	1,0 điểm
	5	- Câu hỏi mở, HS có thể trả lời khác nhau nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức xã hội.	1.0 điểm
II		VIẾT:	
	1	a. Đảm bảo cấu trúc đoạn văn b. Xác định đúng yêu cầu của đề: Từ ngữ liệu trên trong phần Đọc -	2.0 điểm

	<p><i>Hiểu, theo em, chúng ta cần làm gì để bảo vệ mình trước cái xấu, cái ác? Trình bày ý kiến của em bằng đoạn văn (5 - 7 câu).</i></p> <p><i>c. Nội dung</i> Nêu giải pháp để bảo vệ bản thân trước cái xấu, cái ác. HS có thể nêu các giải pháp khác nhau tuy nhiên phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức xã hội, phù hợp với luật pháp Việt Nam.</p>	
2	<p>a. Đảm bảo cấu trúc bài văn trình bày cảm xúc về con người, sự việc.</p> <p>b. Xác định đúng yêu cầu của đề: bài văn trình bày cảm xúc về một lỗi lầm mà em từng mắc phải.</p> <p>c. Dàn ý tham khảo:</p> <p>1. Mở bài: Giới thiệu chung về cảm xúc khi nhớ lại một lỗi lầm từng mắc phải khiến em nhớ mãi.</p> <p>2. Thân bài</p> <p>a. Hoàn cảnh xảy ra lỗi lầm - Lỗi lầm diễn ra khi nào? (ở trường, ở nhà, trong nhóm bạn...) - Lúc đó em đang nghĩ gì, cảm xúc ra sao?</p> <p>b. Diễn biến lỗi lầm - Em đã làm gì sai? - Vì sao lại hành động như vậy? (vô tình, bồng bột, nóng giận, thiếu suy nghĩ...) - Phản ứng của những người xung quanh.</p> <p>c. Cảm xúc sau khi mắc lỗi - Cảm giác hối hận, xấu hổ, lo lắng... - Em có suy nghĩ gì về hành động vừa xảy ra? - Điều gì khiến em day dứt nhất?</p> <p>d. Quá trình sửa chữa lỗi lầm - Em đã làm gì để bù đắp hoặc xin lỗi? - Thái độ của những người đã tha thứ hoặc góp ý. - Em đã thay đổi như thế nào sau sự việc?</p> <p>e. Bài học rút ra - Nhận ra giá trị của trung thực, trách nhiệm, biết lắng nghe... - Hiểu rằng sai lầm là cơ hội để trưởng thành. - Tự nhắc nhở bản thân không lặp lại lỗi ấy.</p> <p>3. Kết bài - Khẳng định cảm xúc sâu sắc khi nhớ về lỗi lầm đó. - Nêu ý nghĩa tích cực mà lỗi lầm mang lại cho sự trưởng thành của bản thân. - Lời hứa hoặc quyết tâm sống tốt hơn.</p> <p><i>d. Chính tả, ngữ pháp: Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</i></p>	4.0 điểm

e. Sáng tạo: Ngôn ngữ chính xác, rõ ràng, sinh động và sáng tạo.

KHUNG MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KỲ I
BẢN ĐẶC TẢ ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KỲ I
MÔN NGỮ VĂN KHỐI 7
NĂM HỌC 2025 – 2026

Phần	Kĩ năng	Đơn vị kiến thức/kĩ năng	Mức độ nhận thức				Tổng/%
			Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng	Vận dụng cao	
1	Đọc-hiểu văn bản nghị luận văn học về truyện cổ tích <i>Tám Cám</i> Văn bản thơ năm chữ. (ngoài sách giáo khoa)	Xác định thể loại của văn bản.	Số câu: 1 Số điểm: 0.5	0	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 0.5 (5%)
		Xác định vấn đề cần bàn luận Xác định được thể thơ.	Số câu: 1 Số điểm: 0.5	0	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 0.5 (5%)
		Biện pháp tu từ (Nhận diện và phân tích tác dụng)	0	Số câu: 1 Số điểm: 1.0	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 1.0 (10%)
		Ý nghĩa hình ảnh ông bụt trong truyện cổ tích.	0	Số câu: 1 Số điểm: 0.5	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 1,0 (10%)
		Điều ước cá nhân Thông điệp cho bản thân.	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 1.0	0	Số câu: 1 Số điểm: 1.0 (10%)
2	Viết đoạn văn	Viết đoạn văn nghị luận trình bày những việc cần làm để bảo vệ bản	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 2.0	0	Số câu: 1 Số điểm: 2.0 (20%)

		thân trước cái xấu, cái ác					
	Viết bài văn	Viết bài văn trình bày cảm xúc về một lỗi lầm mà em từng mắc phải khiến em nhớ mãi	0	0	0	Số câu: 1 Số điểm: 4.0	Số câu: 1 Số điểm: 4.0 (40%)
Tổng			Số câu: 2 Số điểm: 1.0	Số câu: 2 Số điểm: 2.0	Số câu: 2 Số điểm: 3.0	Số câu: 1 Số điểm: 4.0	Số câu: 7 Số điểm: 10.0 (100%)

**BẢNG ĐẶC TẢ ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I
NĂM HỌC 2025 - 2026**

MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 7 - THỜI GIAN LÀM BÀI: 90 PHÚT

TT	Kĩ năng	Đơn vị kiến thức / Kĩ năng	Mức độ đánh giá
1	Đọc hiểu	Văn bản nghị luận văn học về truyện cổ tích <i>Tám Cám</i> (ngoài sách giáo khoa) Văn bản thơ năm chữ. Viết đoạn văn	Nhận biết - Thể loại - Vấn đề cần bàn luận - Thể thơ - Biện pháp tu từ Thông hiểu - Hiểu tác dụng của biện pháp tu từ - Ý nghĩa hình ảnh ông bụt Vận dụng - Điều ước cá nhân - Viết đoạn văn trình bày những việc cần làm để bảo vệ bản thân trước cái xấu, cái ác - Viết được đoạn văn cảm nghĩ về bài thơ.
2	Viết	Viết bài văn	Vận dụng cao: Viết một bài văn trình bày cảm xúc về một lỗi lầm hoặc việc tốt mà em từng mắc phải khiến em nhớ mãi.

